

Številka: 407-16/2012-1
Datum: 23.4.2012

INFORMACIJA O IZVAJANJU OBVEZNEGA VEČSTRANSKEGA POBOTA

po Zakonu o preprečevanju zamud pri plačilih
(april 2011 – marec 2012)

I. UVOD

S sprejemom *Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih – ZPreZP*¹ v marcu 2011 je AJPES postal upravljavec sistema obveznega večstranskega pobota² oziroma dobil pooblastilo za izvajanje obveznega večstranskega pobota obveznosti, ki je urejeno v IV. oddelku tega zakona. Do sprejema ZPreZP je AJPES izvajal večstranski pobot obveznosti na podlagi pogodbe med poslovnimi subjekti in AJPES kot tržno storitev, skladno s pooblastili v Sklepu o ustanovitvi Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve³.

Obvezni pobot je v ZPreZP glede na *Direktivo 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev)*⁴ določen kot dodatni ukrep za urejanje plačilne discipline in za zmanjševanje medsebojne zadolženosti poslovnih subjektov iz naslova poravnave obveznosti za dobave blaga in storitev. Z razliko od prisilne izvršbe (na podlagi verodostojne listine), ki jo sproži za izpolnitev nepravočasno poravnane obveznosti po sodnem postopku upnik, je obvezni pobot ukrep, ki ga mora sprožiti sam dolžnik.

Obvezni pobot izvaja AJPES skladno z ZPreZP kot regulirano tržno storitev, saj je *Pravila o izvajanju obveznega večstranskega pobota*⁵ in *Tarifo nadomestil stroškov za izvajanje obveznega večstranskega pobota*⁶ skladno s 17. členom ZPreZP sprejel Svet AJPES v soglasju z Vlado RS. Pravila in nadomestila stroškov oz. ceno za prostovoljni pobot – skladno s sklepom o ustanovitvi AJPES – določa direktor AJPES. Skladno z ZPreZP je AJPES sprejel tudi nova splošna pravila za izvajanje prostovoljnega pobota in ceno za izvajanje prostovoljnega pobota uskladal oz. izenačil s tarifo nadomestil stroškov za obvezni večstranski pobot.

¹ Ur.l. RS, št. [18/2011](#).

² Po določbi drugega odstavka 29. člena ZPreZP bo AJPES upravljavec obveznega pobota do 31.12.2012.

³ Ur.l. RS, št. [53/2002](#), [87/2002](#) in [16/2007](#).

⁴ Ur.l. EU, [L 48/1](#).

⁵ Ur.l. RS, št. [27/2011](#).

⁶ Ur.l. RS, št. [27/2011](#).

II. IZVAJANJE VEČSTRANSKEGA POBOTA

1. Značilnosti večstranskega pobota AJPES

AJPES izvaja obvezni večstranski pobot in prostovoljni pobot hkrati, kot enotno storitev, zato so rezultati poslovnih subjektov, ki v posameznem krogu sodelujejo tako v obveznem kot prostovoljnem pobotu, izkazani skupaj. Večstranski pobot se izvaja kot skupna storitev zato, ker se njegova uspešnost povečuje s povečevanjem števila subjektov oz. s številom njihovih neposrednih in posrednih razmerij. Večstranski pobot izvaja AJPES s programsko računalniško rešitvijo, zasnovano na matematični teoriji grafov.

Prijava obveznosti. V večstranski pobot prijavljajo dolžniki samo obveznosti in ne tudi terjatev, kot je velikokrat zmotno razumljeno v širši javnosti (vključno z mediji).

Vključevanje (upoštevanje) prijavljenih obveznosti. V pobot se vključijo tiste prijavljene obveznosti posameznega dolžnika, do katerega je vsaj eden (katerikoli) sodelujoči dolžnik v posameznem krogu pobota prijavil vsaj eno obveznost. Tiste obveznosti, ki tega pogoja ne izpolnjujejo, se ne vključijo med upoštevane obveznosti (pobot takšnih obveznosti namreč ni mogoč, zato jih programska rešitev ne vključi v iskanje pobotnih verig). Delež zneska upoštevanih obveznosti je bil v 12-ih krogih večstranskega pobota povprečno 51 % od zneska prijavljenih obveznosti. 60,1 % (20.637) poslovnim subjektom je bila vsaj enkrat upoštevana vsaj ena obveznost, preostalih 39,9 % (13.714) poslovnim subjektom pa v nobenem od 12-ih krogov pobota ni bila upoštevana niti ena obveznost.

Pobotanje obveznosti. Med upoštevanimi obveznostmi programska rešitev poišče pobotne verige. Kadar med upoštevanimi obveznostmi ni zaključenih pobotnih verig, se pobot ne izvede. Pri zaključenih verigah pa programska računalniška rešitev samodejno izbira optimalne verige. Kadar je več enakovrednih optimalnih verig, le-ta naključno izbere eno izmed njih.

Dolžnikom, ki uspejo pobotati vsaj del prijavljenih obveznosti, se za pobotani znesek zmanjšajo tako poslovne obveznosti kot poslovne terjatve. Za enak znesek se njihovim upnikom prav tako zmanjšajo poslovne terjatve in poslovne obveznosti. Za pobotane obveznosti se torej med poslovnimi subjekti zmanjša medsebojna zadolženost brez uporabe denarja. Večstranski pobot ne zmanjšuje likvidnosti ali kratkoročne plačilne sposobnosti poslovnih subjektov, če pojem likvidnost razumemo v strokovnem pomenu besede⁷, saj tudi pobot predstavlja poravnavo obveznosti. Kritiki obveznega večstranskega pobota so zlasti neto dolžniki⁸. Čeprav se neto dolžnikom v pobotu za enak znesek zmanjšajo tako obveznosti kot terjatve, pa le-ti zaradi lažjega uravnavanja svoje likvidnosti želijo poravnavo terjatev v denarju (če bi dobili poravnavo terjatev denarju, bi sami npr. še odložili plačilo obveznosti do dobavitelja ter najprej izplačali plače...)⁹.

Obvezni pobot je namenjen poslovnim subjektom s slabšo plačilno disciplino, poslovni subjekti pa tudi ob tem ukrepu ZPreZP ostajajo svobodni pri izbiri načina poravnave obveznosti oziroma načina uravnavanja svoje likvidnosti z usklajevanjem rokov poravnave terjatev in obveznosti v okviru določil 5. in 6. člena ZPreZP (60 dni za gospodarske subjekte

⁷ Dr. Ivan Turk, Pojmovnik računovodstva, financ in revizije, Slovenski inštitut za revizijo, 2007, str. 445: »**Plačilna sposobnost, solventnost, likvidnost organizacije <solvency>** je sposobnost fizične ali pravne osebe zagotoviti poravnavanje v plačilo zapadlih dolgov v kratkem roku (kratkoročna plačilna sposobnost) ali vseh dolgov v dolgem roku (dolgoročna plačilna sposobnost).«

⁸ Predpostavljamo, da le-ti največkrat sodelujejo v anketah Gospodarske zbornice Slovenije.

⁹ Glej odziv na članek Časnika Finance: Prejeli smo: 10 ukrepov, ki bi takoj olajšali poslovanje podjetij (<http://www.finance.si/343698/Prejeli-smo-10-ukrepov-ki-bi-takoj-olaj%C5%A1ali-poslovanje-podjetij>)

oziroma 30 dni za javne organe).¹⁰ Obvezni pobot je dejansko obvezen le za tiste dolžnike, ki ne uspejo uravnnavati svoje kratkoročne plačilne sposobnosti tako, da bi zapadle obveznosti lahko v dogovorjenih plačilnih rokih poravnali z denarjem. Upnik, ki ne želi poravnave svoje terjatve z obveznim pobotom, lahko z dolžnikom vnaprej dogovori izpolnitev obveznosti v denarju v okviru rokov iz ZPreZP. Dolžnost prijave v obvezni pobot je predpisana le enkrat, kar pomeni, da morata dolžnik in upnik za poravnavo obveznosti, ki z obveznim pobotom ni prenehala, v nadaljevanju poskrbeti sama; upnik lahko sproži sodno izvršbo, dolžnik pa lahko ponovno prijavi obveznost v prostovoljni večstranski pobot pri AJPES ali pri drugem izvajalcu večstranskega pobota.

Prijavljanje obveznosti v večstranski pobot v praksi za večino poslovnih subjektov dejansko ne predstavlja dodatnega administrativnega bremena, kar je pogosto zaslediti med kritiki večstranskega pobota. Poslovni subjekti, ki tekoče knjižijo svoje obveznosti in terjatve, namreč lahko enostavno in učinkovito posredujejo (izvozijo) podatke o zapadlih neporavnanih obveznostih za prijavo v ePobot AJPES. (Tudi prijava posamične zapadle obveznosti v večstranski pobot ni zahtevnejša od posredovanja plačilnega naloga v banko.)

2. Struktura udeležencev večstranskega pobota AJPES

Vsaj enkrat je v 12-ih krogih večstranskega pobota (od aprila 2011 do marca 2012) svoje obveznosti prijavilo 34.351 različnih poslovnih subjektov (dolžnikov). Dolžnikov, ki so v 12-ih krogih izvajanja večstranskega obveznega pobota vsaj enkrat prijavili obveznosti v pobot in njihove obveznosti niso bile upoštene, je bilo 13.714 ali 39,9 % vseh sodelujočih, po znesku prijavljenih obveznosti pa so imeli ti subjekti zanemarljiv delež, le 4,7 %. Poleg navedenih dolžnikov, kljub prijavi v obvezni pobot, v 12-krogih ni uspelo nič pobotati še 1.988 dolžnikom, katerih obveznosti so sicer bile upoštene. Dolžnikov, ki so sodelovali vsaj v enem od 12-ih krogov in tudi uspeli pobotati vsaj del obveznosti, je bilo 18.649, vendar pa so ti prijavili kar 94,4 % skupnega zneska obveznosti, kot kaže naslednja preglednica:

Udeleženci pobota (od aprila 2011 do marca 2012)	Število sodelujočih		Prijavljene obveznosti		Upoštene obveznosti		Pobotano	Pobotano/ upoštevano	Pobotano/ prijavljeno
	Število	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Delež
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (=8/6)	10 (=8/4)
Poslovni subjekti, katerih obveznosti niso bile upoštene v nobenem od 12 krogov pobota	13.714	39,9%	552.026.645	4,7%	0	0,0%	0	-	0,00%
Poslovni subjekti, katerih obveznosti so bile upoštene v vsaj enem od 12 krogov pobota	20.637	60,1%	11.110.821.465	95,3%	5.962.020.561	100,0%	782.709.613	13,13%	7,04%
- od tega: subjekti, ki niso niti enkrat uspeli pobotati upoštevanih obveznosti	1.988	5,8%	98.677.433	0,8%	13.087.868	0,2%	0	0,00%	0,00%
- od tega: subjekti, ki so uspeli vsaj enkrat pobotati upoštevane obveznosti	18.649	54,3%	11.012.144.032	94,4%	5.948.932.692	99,8%	782.709.613	13,16%	7,11%
SKUPAJ	34.351	100,0%	11.662.848.110	100,0%	5.962.020.561	100,0%	782.709.613	13,13%	6,71%

¹⁰ Opozoriti pa je treba, da je bila v ZPreZP izpuščena sankcija za kršitev določil 5. in 6. člena tega zakona.

Sodelovanje gospodarskih subjektov v večstranskem pobotu

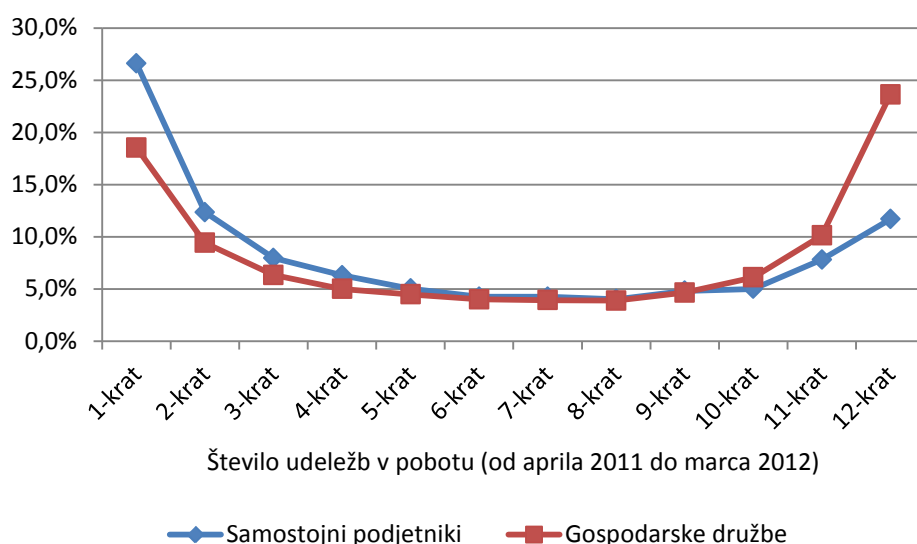
V 12-krogih obveznega pobota je vsaj enkrat prijavilo svoje obveznosti 19.284 družb in 12.416 samostojnih podjetnikov. Glede na število subjektov po stanju na dan 31.12.2010 to pomeni, da je v vsaj en krog večstranskega pobota prijavilo svoje obveznosti 34,6 % vseh družb in 17,4 % vseh podjetnikov. Med družbami glede na njihovo velikost je bila najmanjša udeležba mikro družb; te imajo med vsemi družbami delež 93 %, v pobotu pa jih je svoje obveznosti prijavilo 31,9 %. Majhne, srednje in velike družbe so se pobota udeleževale v večjem številu oz. deležu znotraj svoje velikostne skupine, kar kaže naslednja preglednica:

Subjekt	Število subjektov na dan 31.12.2010*		Število sodelujočih subjektov (dolžnikov) v večstranskih pobotih od aprila 2011 do marca 2012**	
	Število	Delež	Število	Delež
Gospodarske družbe	55.734	100,0%	19.284	34,6%
Mikro	51.805	93,0%	16.516	31,9%
Majhne	2.434	4,4%	1.741	71,5%
Srednje	774	1,4%	564	72,9%
Velike	721	1,3%	463	64,2%
Samostojni podjetniki	71.242		12.416	17,4%

* Vir podatkov: AJPES, podatki letnih poročil za leto 2010.

** Upoštevane so družbe, ki so oddale letno poročilo za leto 2010

Pogostost prijavljanja obveznosti v pobot je bila različna. Nekateri dolžniki so prijavili svoje obveznosti samo 1-krat, drugi pa v vseh 12-ih krogih večstranskega pobota. Delež števila gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov glede na število sodelovanj v 12-ih krogih pobota prikazuje naslednji graf:

Pri poskusu ugotoviti ekonomske značilnosti sodelujočih gospodarskih družb v 12-krogih večstranskega pobota smo (na podlagi podatkov iz letnih poročil za leto 2010) ugotavljali delež neto dolžnikov in neto upnikov med vsemi gospodarskimi družbami. Konec leta 2010 je bilo 52,8 % gospodarskih družb neto dolžnikov in 43,3 % neto upnikov.

Delež neto dolžnikov in neto upnikov med gospodarskimi družbami po podatkih iz letnih poročil za leto 2010 izkazuje naslednja preglednica:

Neto dolžnik / neto upnik	Število družb		Kratkoročne poslovne terjatve - stanje na dan 31.12.2010		Kratkoročne poslovne terjatve - stanje na dan 31.12.2010	
	Število	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež
neto dolžnik	30.080	52,8%	5.938.486.349	35,3%	11.513.194.023	63,8%
mikro	28.203	49,0%	1.558.237.749	9,3%	3.745.096.604	20,8%
majhni	1.151	2,3%	838.616.581	5,0%	1.581.731.097	8,8%
srednji	371	0,8%	790.242.080	4,7%	1.372.739.394	7,6%
veliki	355	0,7%	2.751.389.939	16,4%	4.813.626.928	26,7%
neto upnik	23.518	43,3%	10.862.360.596	64,7%	6.527.352.074	36,2%
mikro	21.468	39,0%	2.527.780.186	15,0%	1.372.336.786	7,6%
majhni	1.283	2,6%	1.806.730.178	10,8%	991.838.971	5,5%
srednji	403	0,9%	1.599.960.573	9,5%	1.024.921.268	5,7%
veliki	364	0,8%	4.927.889.659	29,3%	3.138.255.049	17,4%
ni podatka	2.136	3,9%	0	0,0%	0	0,0%
mikro	2.134	3,9%	0	0,0%	0	0,0%
veliki	2	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
SKUPAJ	55.734	100,0%	16.800.846.945	100,0%	18.040.546.097	100,0%

Neto dolžnik je za to analizo opredeljen kot družba, ki ima kratkoročne poslovne obveznosti večje (ali enake) od kratkoročnih poslovnih terjatev. **Neto upnik** je družba, ki ima kratkoročne poslovne obveznosti manjše od kratkoročnih poslovnih terjatev. Družba, ki nima niti kratkoročnih poslovnih obveznosti niti kratkoročnih poslovnih terjatev, ni niti neto upnik niti neto dolžnik (**ni podatka**).

Udeležbo gospodarskih družb kot neto dolžnikov in neto upnikov, sodelujočih v večstranskem pobotu, izkazuje preglednica:

Gospodarske družbe - neto dolžniki in neto upniki po velikosti	Podatki 12-ih krogov pobota (skupaj od aprila 2011 do marca 2012)								Podatki iz letnih poročil za leto 2010 - stanje na dan 31.12.2010			
	Število dolžnikov		Znesek prijavljenih obveznosti		Znesek upoštevanih obveznosti		Pobotan znesek		Kratkoročne poslovne terjatve		Kratkoročne poslovne obveznosti	
	Število	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež
neto dolžnik	10.734	55,7%	5.799.464.482	58,7%	2.921.946.945	56,3%	296.363.853	43,0%	4.135.634.750	35,5%	7.344.814.328	60,9%
Mikro	9.404	48,8%	1.620.387.707	16,4%	701.028.324	13,5%	84.859.453	12,3%	906.632.837	7,8%	2.064.617.085	17,1%
Majhne	840	4,4%	1.200.325.850	12,2%	653.792.906	12,6%	64.556.447	9,4%	588.807.022	5,1%	1.048.902.628	8,7%
Srednje	273	1,4%	1.062.226.662	10,8%	559.736.014	10,8%	58.564.229	8,5%	612.464.782	5,3%	982.671.340	8,2%
Velike	217	1,1%	1.916.524.263	19,4%	1.007.389.702	19,4%	88.383.723	12,8%	2.027.730.109	17,4%	3.248.623.275	26,9%
neto upnik	8.446	43,8%	4.067.443.189	41,2%	2.266.952.996	43,7%	393.228.846	57,0%	7.503.172.435	64,5%	4.710.314.780	39,1%
Mikro	7.008	36,3%	966.939.936	9,8%	512.376.848	9,9%	109.119.616	15,8%	1.355.554.860	11,6%	809.552.505	6,7%
Majhne	901	4,7%	880.818.002	8,9%	529.078.055	10,2%	98.312.289	14,3%	1.176.216.702	10,1%	713.378.352	5,9%
Srednje	291	1,5%	798.209.567	8,1%	471.157.638	9,1%	65.473.280	9,5%	1.163.661.629	10,0%	770.091.798	6,4%
Velike	246	1,3%	1.421.475.684	14,4%	754.340.454	14,5%	120.323.661	17,4%	3.807.739.244	32,7%	2.417.292.125	20,1%
ni podatka	104	0,5%	5.599.554	0,1%	1.045.391	0,0%	286.064	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Mikro	104	0,5%	5.599.554	0,1%	1.045.391	0,0%	286.064	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Skupna vsota	19.284	100,0%	9.872.507.225	100,0%	5.189.945.332	100,0%	689.878.762	100,0%	11.638.807.185	100,0%	12.055.129.108	100,0%

Podatki 12-ih krogov večstranskega pobota kažejo, da se je med gospodarskimi družbami vsaj enega kroga pobota udeležilo 10.734 (od 30.080) neto dolžnikov in 8.446 (od 23.518) neto upnikov. Ob tem so neto dolžniki prijavili 58,7 % obveznosti (neto upniki 41,2 %), pobotali pa 43,0 % (neto upniki 57,0 %).

Sodelovanje poslovnih subjektov z dospelimi nepravnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno (z »blokado« transakcijskih računov)

V večstranskem pobotu lahko prostovoljno sodelujejo tudi dolžniki, ki že imajo nepravnanne obveznosti iz naslova sodnih izvršb v vrstnem redu na transakcijskih računih pri bankah (t.i. blokade). V posameznih krogih pobota je med poslovnimi subjekti, ki so imeli pri bankah nepravnanne obveznosti iz naslova sodnih izvršb – blokade nad 5 dni neprekinjeno, sodelovalo v zadnjih 6 mesecih od 16 do 20 % gospodarskih družb in od 8 do 11 % samostojnih podjetnikov, kot kaže preglednica:

Datum pobota	Dosele nepravnanne obveznosti nad 5 dni neprekinjeno iz naslova sodnih sklepov o izvršbi na dan*	GOSPODARSKE DRUŽBE z dosp. nep. obv. iz naslova sodnih sklepov o izvršbi			SAMOSTOJNI PODJETNIKI IN ZASEBNIKI z dosp. nep. obv. iz naslova sodnih sklepov o izvršbi		
		število	od tega sodelujoči v večstranskem pobotu	Delež**	število	od tega sodelujoči v večstranskem pobotu	Delež**
1		2	2	3=2/1	4	5	6=5/4
21.10.2011	30.9.2011	4.813	954	19,8%	6.540	697	10,7%
25.11.2011	31.10.2011	5.158	1.032	20,0%	7.028	746	10,6%
23.12.2011	30.11.2011	5.281	952	18,0%	6.938	667	9,6%
20.1.2012	31.12.2011	5.071	904	17,8%	6.551	636	9,7%
17.2.2012	31.1.2012	5.018	837	16,7%	6.403	562	8,8%
23.3.2012	29.2.2012	4.856	786	16,2%	6.268	514	8,2%

* Vir podatkov: Evidenca dospelih nepravnanih obveznosti nad 5 dni neprekinjeno.

** Delež poslovnih subjektov, ki so svoje nepravnanne obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi prijavili v večstranski pobot, glede na število poslovnih subjektov, ki so imeli na zadnji dan preteklega meseca "blokiran" transakcijski račun nad 5 dni neprekinjeno iz istega naslova.

Celotno gibanje števila poslovnih subjektov z blokadami transakcijskih računov nad 5 dni neprekinjeno (družb oziroma pravnih oseb in samostojnih podjetniki ter fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost) AJPES objavlja na spletnem portalu¹¹ in so prikazani v prilogi, skupaj z gibanjem števila insolventnih postopkov.

Sodelovanje proračunskih uporabnikov v večstranskem pobotu

V 12-ih krogih obveznega večstranskega pobota od aprila 2011 do marca 2012 je poleg gospodarskih subjektov sodelovalo tudi **507 proračunskih uporabnikov** ali 17,9 %¹², od tega 6 neposrednih uporabnikov državnega proračuna in 156 neposrednih uporabnikov občinskega proračuna ter skupaj 345 posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. Med njimi je bilo **250** (3 neposredni uporabniki državnega proračuna, 90 neposrednih uporabnikov občinskega proračuna in 157 posrednih proračunskih uporabnikov) takih, ki jim svojih obveznosti ni uspelo pobotati niti enkrat, delež vrednosti njihovih prijav v pobot med osebami javnega prava pa je bil le 7 %. Preostalih **257** proračunskih uporabnikov je v 12-ih krogih pobotalo 5.137.378 evrov (75.602 evrov neposredni uporabniki državnega proračuna, 1.986.502 evrov neposredni uporabniki občinskega proračuna ter 3.075.275 evrov posredni proračunski uporabniki).

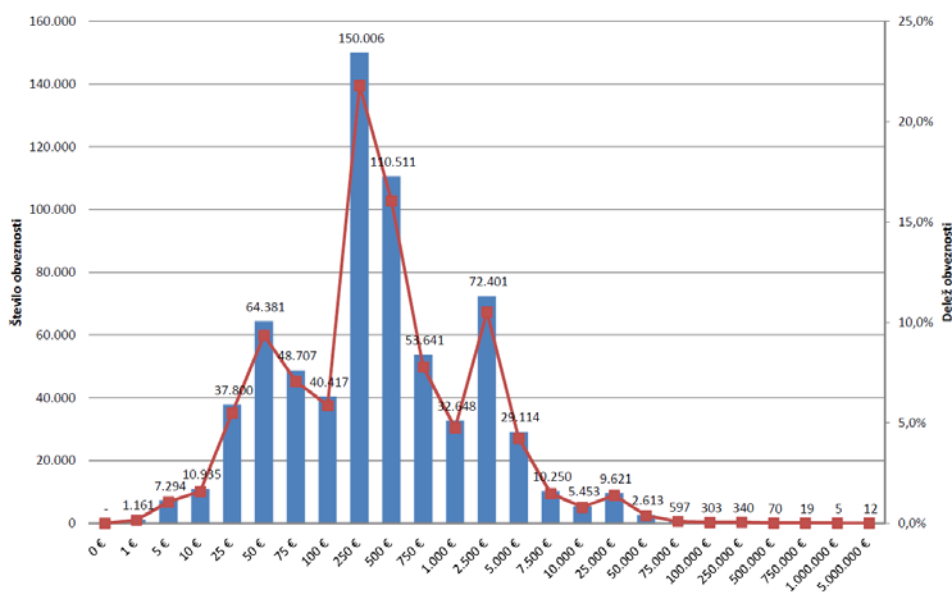
¹¹ http://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Zadnje_porocilo

¹² Na dan 31.12.2011 je bilo vseh proračunskih uporabnikov 2.827.

3. Struktura višine v večstranski pobot prijavljenih obveznosti

Po določenih ZPreZP so dolžniki dolžni prijavljati v obvezni pobot zapadle obveznosti ne glede na njihovo višino.

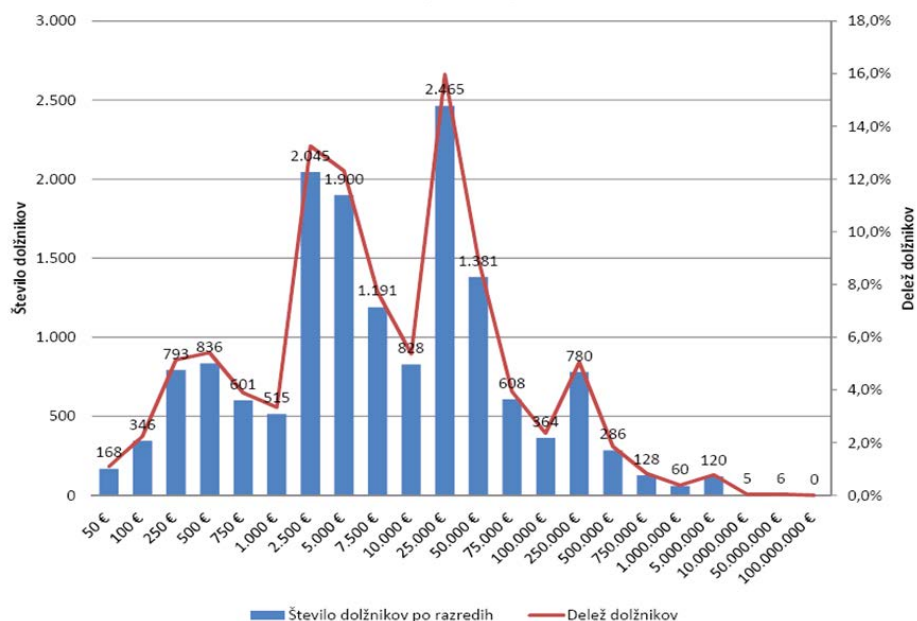
Po podatkih kroga pobota 23.03.2012 je bilo 688.299 prijavljenih obveznosti (pri obveznem pobotu po računih), od tega kar 52,4 % ali 360.701 manjših ali enakih 250 evrov. Strukturo višine prijavljenih obveznosti **po posameznih obveznostih** na primeru tega kroga pobota prikazuje naslednji graf:

V zvezi s predlogom za spremembo ZPreZP, po katerem bi bili dolžniki dolžni prijaviti le obveznosti, ki posamično presegajo 250 evrov, smo upoštevali ta kriterij izvedli simulacijo izračuna za en krog pobota (23.03.2012). Simulacija kaže, da bi v tem primeru razbremenili dolžnosti prijave v obvezni pobot okrog 2.000 dolžnikov, pri tem pa bi se znesek pobotanih obveznosti zmanjšal za 10 % (5,8 mio evrov).

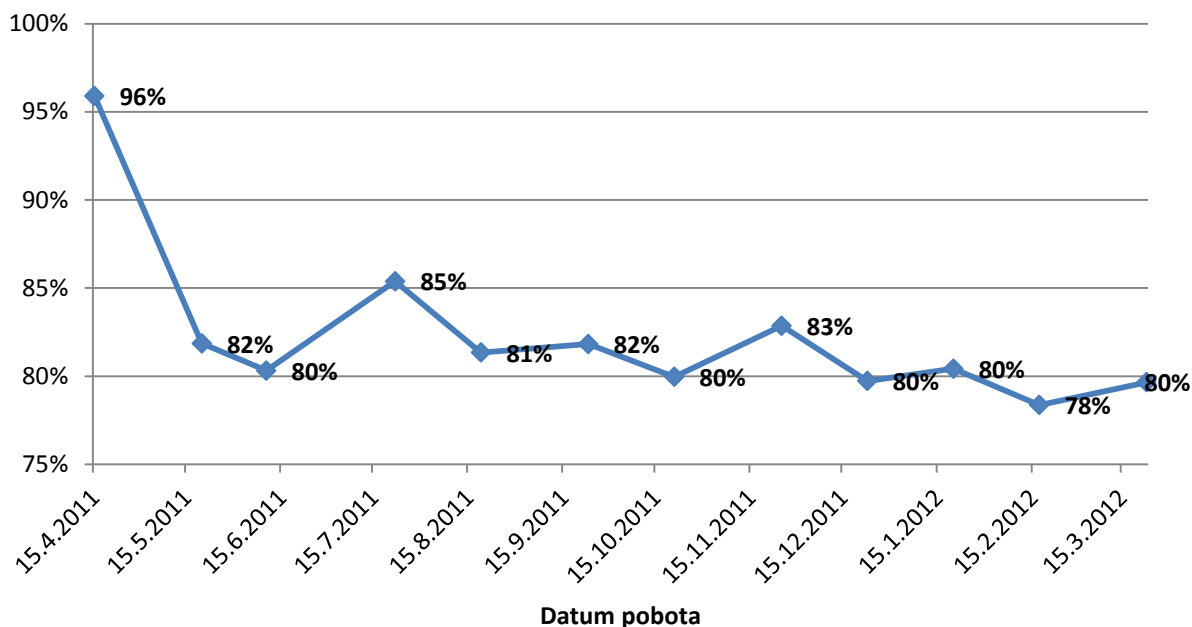
Podatki	Prijavljene obveznosti	Upoštene obveznosti	Pobotane obveznosti	Pobotano/upoštenevno	Pobotano/prijavljeno	Število dolžnikov	Število dolžnikov, ki so pobotali vsaj del obveznosti	Število upnikov	Število posameznih obveznosti
1	2	3	4	5 (=4/3)	6 (=4/2)	7	8	9	10
Dejanski podatki večstranskega pobota z dne 23.3.2012	872.358.121	423.667.218	59.844.826	14,13%	6,86%	15.426	7.971	39.323	688.299
Simulacija pobota - izločeni zneski posameznih prijav v obvezni pobot, ki so manjši od 250 EUR	842.644.766	389.105.266	54.064.131	13,89%	6,42%	13.371	6.287	33.683	376.061

V krogu pobota 23.03.2012 je svoje obveznosti v pobot prijavilo 15.425 dolžnikov. Strukturo višine skupno prijavljenih obveznosti **po posameznih dolžnikih** na primeru tega kroga pobota prikazuje naslednji graf:

Razmerje med prijavi v obvezni in prostovoljni pobot

Delež vrednosti prijav v obvezni pobot od uveljavitve ZPreZP, ko je bil poleg obveznega urejen tudi prostovoljni pobot (ki ga poleg AJPES lahko izvajajo tudi drugi ponudniki te storitve), izkazuje naslednji graf:

4. Uspešnost (rezultati) večstranskega pobota

Uspešnost pobota, merjena z deležem pobotanih obveznosti glede na prijavljene, se iz kroga v krog izboljšuje. Delež pobotanih obveznosti v deležu upoštevanih obveznosti¹³ se je ravno tako povečeval ter narasel iz 12,8 % v 1. krogu obveznega večstranskega pobota na 14,1 % v 12. krogu; ta delež je odvisen zlasti od tega, ali dolžnikovi upniki sodelujejo v večstranskem pobotu tudi sami kot dolžniki do katerega koli upnika.

Podatki za oceno uspešnosti večstranskega pobota

Datum pobota	Število dolžnikov	Znesek prijavljenih obveznosti (v EUR)	Znesek upoštevanih obveznosti (v EUR)	Pobotani znesek (v EUR)	Delež pobotanih obveznosti (od upoštevanih) (v %)	Delež pobotanih obveznosti (od prijavljenih) (v %)	Delež dolžnikov, ki so pobotali vsaj del obveznosti (v %)
1	2	3	4	5	6 (=5/4)	7 (=5/3)	8
5.1.2011	1.371	210.547.697	80.292.894	13.420.157	16,7%	6,4%	82,7%
2.2.2011	1.449	211.256.620	93.521.473	10.811.657	11,6%	5,1%	80,7%
2.3.2011	1.435	233.990.392	94.756.347	13.851.470	14,6%	5,9%	82,5%
PROSTOVOLJNI jan.-mar. 2011	1.679	655.794.709	268.570.713	38.083.284	14,2%	5,8%	87,1%
15.4.2011	21.344	1.402.362.338	704.059.159	89.982.806	12,8%	6,4%	49,1%
20.5.2011	20.952	1.263.189.075	717.997.956	81.576.626	11,4%	6,5%	49,2%
10.6.2011	17.735	956.011.696	504.455.432	61.060.976	12,1%	6,4%	46,8%
22.7.2011	18.678	1.036.424.866	520.481.737	67.179.284	12,9%	6,5%	47,5%
19.8.2011	16.902	888.562.078	448.784.714	60.100.138	13,4%	6,8%	47,1%
23.9.2011	17.433	878.697.144	444.120.303	60.458.180	13,6%	6,9%	47,4%
21.10.2011	17.408	834.218.386	413.931.460	58.273.764	14,1%	7,0%	47,3%
25.11.2011	17.190	932.372.033	479.252.519	67.586.403	14,1%	7,2%	49,6%
23.12.2011	16.327	860.884.558	448.199.925	59.675.306	13,3%	6,9%	49,8%
PROSTOVOLJNI IN OBVEZNI apr.-dec. 2011	33.046	9.052.722.174	4.681.283.206	605.893.482	12,9%	6,7%	54,3%
20.1.2012	16.333	868.902.425	416.221.098	60.132.860	14,4%	6,9%	50,3%
17.2.2012	15.843	868.865.390	440.849.038	56.838.445	12,9%	6,5%	51,0%
23.3.2012	15.426	872.358.121	423.667.218	59.844.826	14,1%	6,9%	51,7%
april 2011 – marec 2012	34.351	11.662.848.110	5.962.020.561	782.709.613	13,1%	6,7%	54,3%

¹³ Znesek upoštevanih obveznosti je seštevek zneskov prijavljenih obveznosti do tistih upnikov, ki so tudi sami prijavili svoje obveznosti v pobot in jih je zato mogoče vključiti v pobotne verige.

V 12-ih krogih pobota se je medsebojna zadolženost poslovnih subjektov, ki so uspeli pobotati vsaj del svojih obveznosti, zmanjšala za 783 milijonov evrov, od tega v 9-ih krogih v letu 2011 za 606 milijonov evrov. (Slovenske banke so v letu 2011 zmanjšale obseg posojil nefinančnim družbam oziroma gospodarskim družbam za neto 605 milijonov evrov.)

Glede na to, da se slovenski gospodarski subjekti še vedno srečujejo s težavami gospodarske krize, v katero so vstopili visoko zadolženi, njihove posledice pa se kažejo v plačilni nedisciplini in številnih postopkih stečajev, prisilnih poravnav in likvidacij, v AJPES menimo, da je obvezni večstranski pobot še vedno koristen dodatni ukrep za zmanjševanje medsebojne zadolženosti.

Izkušnje tudi kažejo, da prostovoljni pobot, kot ga zagovarja Gospodarska zbornica Slovenije, ne bi omogočal enakih rezultatov, kot so bili doseženi z obveznim pobotom. Podatki za obdobje januar-marec 2011, ko je AJPES izvajal le prostovoljni pobot in so različni deležniki že najmanj 6 mesecev s skupno izjavo spodbujali poslovne subjekte, da prostovoljno sodelujejo v množičnejšem večstranskem pobotu pri AJPES¹⁴, kažejo, da pobuda ni bila uspešna. Poslovni subjekti se nanjo niso odzvali v pričakovanem številu. V prvih treh mesecih leta 2011 je v prostovoljnem ePobotu AJPES vsaj enkrat sodelovalo samo **1.679** različnih poslovnih subjektov, v 12-ih krogih od uvedbe obveznega pobota (od aprila 2011 do marca 2012) pa se je število različnih poslovnih subjektov povzpelo na **34.351**.

mag. Romana Logar, l.r.
direktorica

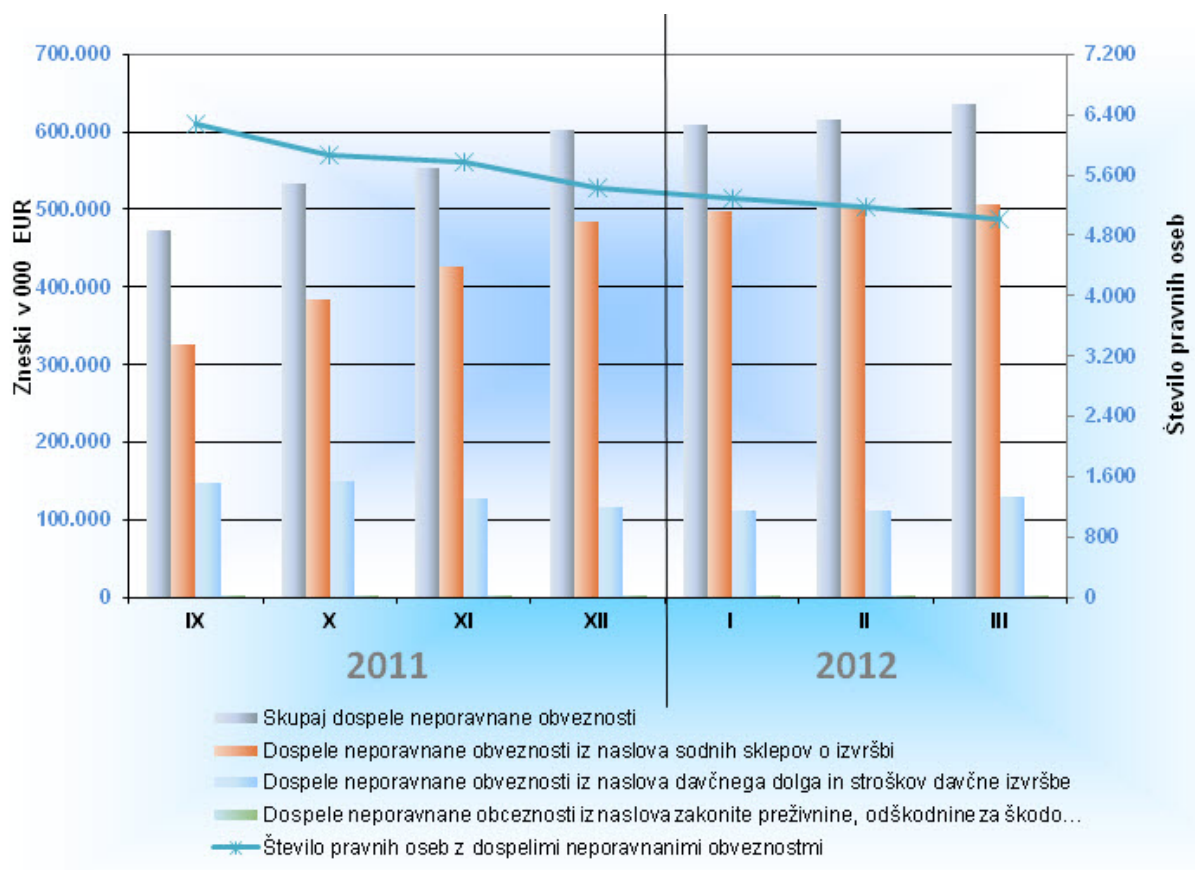
¹⁴ S ciljem izboljšanja plačilne discipline v državi so Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Trgovinska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in AJPES 23. 6. 2010 podpisali skupno Izjavo o spodbujanju k večji plačilni disciplini v državi. Izjavo sta podprla tudi minister za gospodarstvo, dr. Matej Lahovnik, in minister za finance, dr. Franc Križanič.

PRILOGA

1. Podatki o neporavnanih obveznostih nad 5 dni neprekinjeno – pravne osebe

Meseci	Število pravnih oseb	Število zadev v blokadah*	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti	Od tega povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti iz naslova:		
				sodnih sklepov o izvršbi	davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe	zakonite preživnine, odškodnine za škodo...
jan.12	5.283	68.489	608.278	497.190	110.759	329
feb.12	5.174	66.709	616.004	504.513	111.388	103
mar.12	5.025	62.331	636.602	506.226	130.266	110

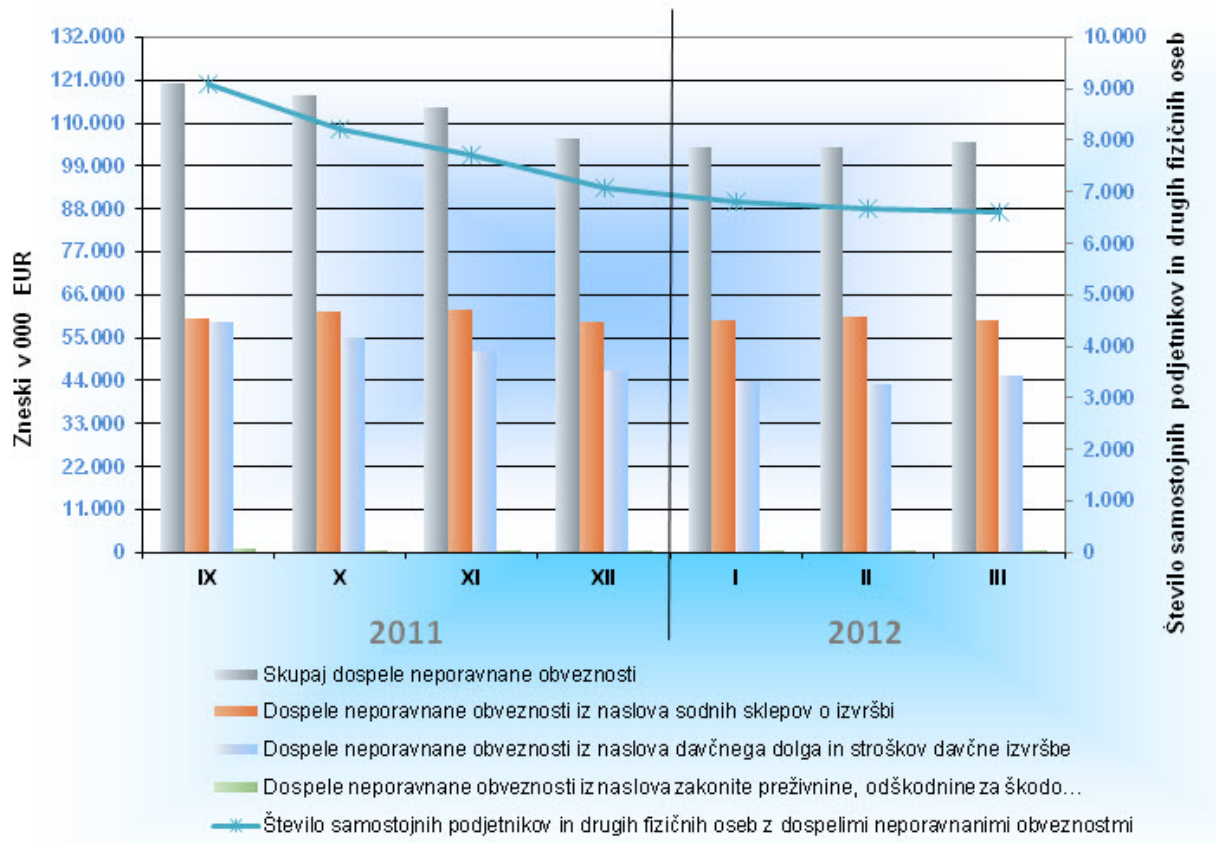
Evidenca vsebuje le neporavnane obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi, iz naslova davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe ter iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi prizadetega zdravja, odškodnine zaradi izgube delovne zmožnosti ali odškodnine zaradi smrti preživljavca do uvedbe insolvenčnih postopkov, ne pa tudi ostalih neporavnanih obveznosti iz naslova neplačanih računov med upniki in dolžniki.

2. Podatki o nepravilnih obveznostih nad 5 dni neprekinjeno - samostojni podjetniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti

Meseci	Število s.p. in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane dejavnosti	Število zadev v blokadah*	Povprečni dnevni znesek dospelih nepravilnih obveznosti	Od tega povprečni dnevni znesek dospelih nepravilnih obveznosti iz naslova:		
				sodnih sklepov o izvršbi	davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe	zakonite preživnine, odškodnine za škodo...
jan.12	6.797	55.429	103.900	59.691	43.898	311
feb.12	6.658	54.902	103.818	60.393	43.088	337
mar.12	6.615	53.170	105.082	59.324	45.403	355

Evidenca vsebuje le nepravilne obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi, iz naslova davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe ter iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi prizadetega zdravja, odškodnine zaradi izgube delovne zmožnosti ali odškodnine zaradi smrti preživljavca do uvedbe insolvenčnih postopkov, ne pa tudi ostalih nepravilnih obveznosti iz naslova neplačanih računov med upniki in dolžniki.

3. Podatki o gibanju števila začetih insolventnih postopkov poslovnih subjektov (gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane dejavnosti)

